

sit proportio mediorum ad finem; tum Dei tentatio, cum sit indiscriminatum ab eo petere miraculum, quo patefaciat veritatem. Hinc merito RR. Pontifices semper dammarunt tales probationes, uti Stephanus V, Coelestinus III, Innocentius III, Honorius III, etc. Sane quando viis naturalibus crimen cognosci nequit, nec aliter suadet specialis Dei instinctus, illud iudicio Dei, secreta cordium scrutantis relinquendum est⁴.

334. Q. 5. Quid est blasphemia?

R. Blasphemia solet communiter definiri: *Locutio contumeliosa in Deum*. Dicitur 1: *locutio*, quae vel est interior et cordis, juxta illud: *Dixit insipiens in corde suo, non est Deus*⁵; vel exterior et oris, ut cum quis contumeliosa verba in Deum profert. Sed quid de illo qui pede conculcat crucifixum nihil proferens, vel in cœlum tanquam in Dei sedem sputum emittit, aut infremit dentibus? Hæc impropria ad blasphemiam facti reducuntur, improprie tamen; cum proprie factum non veniat nomine locutionis⁵. — Dicitur 2: *in Deum*, consideratum nempe vel in se, vel in suis Sanctis et creaturis in ordine ad Deum ipsum, quatenus in iis eluet aliqua et specialis divina perfectio, v. g., sanctitas, bonitas, sapientia.

Hinc si quis ex ira contra hominem nominet nomen Dei, vel Santos, vel Sacraenta, indignando soli homini, blasphemiam non committit, sed indignam dumtaxat divini Nominis usurpationem. Neque est blasphemia dicere: *Nego Deum, si te non percussero*; qui ita loquitur, vult tantum significare quod certe percutiet. Neque dicere: *Hoc est verum, sicut Deus*; nam non æquiparatur veritas creata increatae, sed quædam tantum innuitur similitudo hyperbolica. Neque dicere: *Corbleu! Morbleu! tu me le payeras!* nam hæc verba

⁴ In veteri Testamento, ut *Numer.* v, 15, aliqua investigatio ad delictum dignoscendum in usu erat, sed Deo ipso volente. — V. Bergier, *Dictionnaire*, etc., v^e Preuves superstitieuses. — Muratori, *Antiq. italicorum diss.* xxxviii et xxxix. — Salzano, *Lezioni di diritto*, ecc., vol. IV, lez. ix. — Menochius, *Le stuore*, ovvero *Trattenimenti eruditii*, part. I.

⁵ Ps. xiii. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. II, n. 420.

⁵ Quod maxime notandum est si agatur de reservatione; nam generatim sola blasphemia propria reservata est, non impropria.

ordinarie non proferuntur in Deum irrisorie, sed tantummodo vane usurpantur ad aliquid firmandum.

Erit e contrario blasphemia dicere: *Male eveniat Ecclesiæ, maledictum Pascha, nego Sacraenta, Deus non est justus*; tunc indignatur Deo, vel ei quod specialiter ad illum ordinatur. Verba vero: *Christe sancte! Sacramentum! Sanguis Christi!* non videntur blasphemiae; sed sola vana divini Nominis aut reis sacræ usurpatio, nisi proferantur Deo indignando, vel cum circumstantiis specialibus¹.

335. Quid (dices) de illis, qui maledicunt vivis vel sibi ipsis? Maledictio est imprecatio mali, quatenus malum est: porro in ira imprecati aliis vel sibi dæmonem, grandinem, fulgura, mortem, etc., non est blasphemia, sed dira imprecatio, de qua habet D. Thomas: *Secundum suum genus est peccatum mortale, et tanto gravius quanto personam cui maledicimus, magis amare et revereri tenemur...* Contingit tamen verbum maledictionis prolatum esse peccatum veniale vel propter parvitatem mali, quod quis alteri maledicendo imprecatur, vel etiam propter affectum ejus qui profert maledictionis verba, dum ex levi motu vel ex ludo, aut ex surreptione aliqua talia verba profert; quia peccata verborum maxime ex affectu pensantur².

336. Quid (instabis) si quis maledicat defunctis? Maledicere defunctis non erit blasphemia; cum animus maledicentium ad hoc non feratur, ut iis maledicat, prout sunt creaturæ Dei. Imo plerumque neque mortale est: quia per id eisdem neque

¹ Tres ultimæ locutiones ex Synodo Novariensi a reservatione exclusive sunt p. 316. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 421 (blasphemia est a græco *blaptō* nocere, et *phémē* fama).

² 2, 2, q. 76, a. 3. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 151; l. V, n. 83. Utrum diversa, vel unum peccatum committat qui diversa mala optat et increpat inimico, v. g., infamiam, mortem, paupertatem, quæstio est. Nos dicimus, si ea mala sub una ratione mali apprehendat, nempe ut media ad illius perniciem, satis probabiliter cum Cajetano, Croix, Bonacina, Lugo, Valentia, etc., committit unum tantum peccatum, et satis est confiteri: *Exoptavi grave malum proximo*. Sed si efficaciter optasset in suum inimicum diversa mala inferre, aut optasset specificæ et in particulari, ut prædicta mala illi accederent, tunc debet omnia illa distincte confiteri; quia illa sunt diversa peccata. Ita Liguori, *Homo Apost.*, tract. III, n. 65; et *Op. Mor.*, l. V, n. 50.

in se, neque ex mente proferentium infertur gravis injuria: 1. non in se, quia vox *mortui* magis referenda est ad corpus quod moritur, quam ad animam quæ semper vivit: ad summum significat homines vita functos, qui possunt esse tam salvi quam damnati; 2. non ex mente proferentium, quia mortuis maledicentes non intendunt mala adprecari animabus defunctorum; sed potius exprobrare vivos, ad quos quidem maledictiones suas, ad instar injuriaæ, solent referre¹.

337. Quid si quis maledicat toti mundo, vel dæmoni? Maledicere *toti mundo* est mortale (nisi intelligatur ille mundus, qui virtuti adversatur, ut plerumque intelligent rudes): in ipso enim totaliter sumpto specialiter eluet Dei bonitas, sapientia ac potentia. Adeo verum est, ut jurare per cœlum et terram habeatur ab omnibus uti firmum juramentum. Maledicere vero *diabolo* raro est mortale; quia ipse fere semper solet maledici, uti auctor malorum vel Dei inimicus: quo sensu, abstrahendo ab impatientiæ actu, neque veniale est² (Z).

338. Q. 4. Quotuplex est blasphemia?

R. Blasphemia potest considerari: ratione vel intentionis, qua in ipsam erumpitur; vel modi, quo ea committitur; vel verborum, quibus exprimitur; vel objecti, in quod fertur.

1. Ratione *intentionis* alia est *directa*, quæ Deum directe aggreditur ex intentione ipsum inhonorandi, et dicitur *diabolica*. Alia *indirecta*, et est cum quis advertenter quidem profert verba blasphemiae; sed absque directa intentione Deum inhonorandi, v. g., si irrisio et modo detestativo, vel ex ira loquatur contra Sanctos, aut contra cultum Dei satis advertens malum, quod verbis illis significatur.

2. Ratione *modi* blasphemia alia est interna, quæ dicitur etiam *blasphemia cordis*; alia externa, quæ dicitur etiam *blasphemia oris*, vel *operis*. Prima tota in animo consummata.

¹ V. *Dissertatio S. Alphonsi, Op. Mor.*, l. III, n. 150.

² In ira autem usurpare dæmonem sine imprecatione non est per se peccatum; assidua tamen ejus nominatio non decet Christianum, et ratione scandali potest esse grave: hinc improbandi qui ad omne fere verbum dicunt: *Diable!* maxime si Ecclesiastici. — V. *Liguori, Op. Mor.*, l. III, n. 131.

tur, quin prodeat exterius. Altera verbis vel factis exterius manifestatur; sicuti enim Deus laudari potest corde, ore et opere; ita corde, ore et opere inhonorari. Attamen si in solis factis consistit blasphemia, *impropria* dici consuevit.

3. Ratione *verborum*, blasphemia alia est simplex, alia haeretica, alia haereticalis, alia imprecativa, alia dehonesta-tiva. — *Simplex*, seu nuda, est locutio in Deum contumeliosa, quin aliam malitiam includat. *Haeretica* est quæ continent etiam haeresim, quæ nempe vel negat Deo quod fides docet illi convenire, v. g., si quis dicat *Deum non esse justum nec sanctum*; vel eidem attribuit quod Fides inficiatur, v. g., si quis dicat *Deum esse auctorem peccati*. Talis blasphemia est reservata in Bulla *Cœnæ*, quando qui eam profert, animo etiam credit. Quod si haec proferens ore, non credit corde, tunc habetur *haereticalis* blasphemia. *Imprecativa* est cum quis Deo malum imprecatur, v. g., si dicat: *Pereat Deus!* Tandem *dehonestativa* vera quidem de Deo pronuntiat; sed irreverenter, per contemptum, ex ira et malo animo erga Deum: tales, v. g., protulit blasphemiam Julianus Apostata, cum morti proximus ira in Christum excandescens impie exclamavit: *Vicisti, Galilæe, vicisti!*

4. Ratione *objecti* dividitur blasphemia in eam, quæ fertur immediate vel in Deum vel in Beatam Virginem vel in Santos. Quæ divisio ponitur, quia in nonnullis Synodis habentur reservatae blasphemiae contra Deum et Virginem; non quæ fertur contra Santos immediate.

339. An (quæres) omnes blasphemiae species differant inter se, ideoque an Confessarius debeat inquirere super earum diversitate? R. Cum Lessio: Si blasphemia procedat ex desperatione, vel ex odio, aut infidelitate, ut si sit imprecativa, haeretica vel haereticalis, id aperiendum est; nam tunc blasphemiae accedit nova malitia. Quæ sane est ex desperatione, est etiam contra spem; haeretica est etiam contra fidem, haereticalis contra præceptum fidem exterius profitendi; imprecativa vero contra charitatem Dei. Item aperienda est blasphemia, quæ fuerit directe volita seu dehonestativa, ut cum fit animo faciendi contumeliam Deo; non autem si indirecte solum sit volita, ut cum fit ex ira erga hominem ad

ostendendam animi indignationem, vel ex impatientia absque pravo motu in Deum. Longe enim alterius rationis peccatum est, cum facis aliquid directa intentione, ut legem violes; hoc enim verum legis contemptum includit¹.

Si vero blasphemia fuerit in Sanctos, non autem in Deum, utrum id etiam sit aperiendum, disputant. Alii affirmant probabiliter *cum* Antoine, Collet, aliisque; quia omnes ultra propriam malitiam continent novam malitiam contra duliam, vel hyperduliam vel latriam: unde qui unico actu blasphemat duodecim apostolos, committit duodecim peccata in hac sententia, quia uniuscujusque apostoli honorem laedit. Sed negandum cum Layman, Viva, Sanchez, etc.; quia singula æqualiter adversantur virtuti Religionis: nam illi etiam qui blasphemant in Sanctos, verius non nisi contra latriam peccant, cum omnes istæ blasphemiae suam malitiam desumant ex una relatione ad Deum: unde unica injuria Deo infertur, et ideo sufficit dicere se blasphemasse. Excipe si contumelia in Sanctos cum Christo regnantes proferatur non ut sancti sunt et beati; verum in quantum homines in terris fuerunt, sed qui nunc excellentia sanctitatis fulgent, ut si quis de S. Crispino et Crispiniano dicat fuisse sutores; tunc non est blasphemia in Deum redundans, sed blasphemia contra duliam tantummodo: et quidem ut dicunt venialis, si id non dicatur ex odio vel indignatione; sed ex joco.

Ceteræ tandem blasphemiae certo speciem non mutant, ideo non sunt de necessitate explicandæ in sua qualitate; cum non diversificant.

340. Q. 5. Quale peccatum est blasphemia?

R. Nemo dubitat, quin blasphemia sit ex genere suo mortalis. Hinc in Levitico: *Qui blasphemaverit Nomen Domini, morte moriatur*². *Nihil horribilius blasphemia*, inquit S. Hieronymus, *quæ ponit in excelsum os suum*³. Ipsa ratio clamat, contumeliam quamlibet in Deum esse peccatum ex genere suo mortale. Nec dicas, blasphemiam in Sanctos non irrogare injuriam Deo; respondet Angelicus: *Sicut Deus in Sanctis*

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 152; l. V, n. 47.

² Lev. xxiv. — ³ l. VII, in Is., c xviii.

suis laudatur, in quantum laudantur opera, quæ Deus in Sanctis efficit; ita et blasphemia quæ fit in Sanctos, ex consequenti in Deum redundat¹. Venialis tamen esse potest quandoque blasphemia, non quidem ex genere suo, sed ex defectu requisitæ advertentie et deliberationis ad mortale: sic qui ira, vel alia animi passione abreptus prorumpit in verba blasphemiae eorum significationem minime advertens. iste non peccat nisi venialiter.

341. Qui consuetudinem blasphemandi habent, tenentur sub gravi operam dare ad illam extirpandam, alioquin toties peccant quoties advertenter id omittunt; quia esset interpretative velle permanere in periculo proximo peccandi, cum pravus habitus vehementer ad suos actus provocet: hinc negligentes non sunt absolvendi. Si vero dent operam, et tamen iterum labantur interdum, poterunt a mortali excusari, eo quod tunc blasphemiae istæ impetu quodam naturali productæ non sint perfecte voluntarie neque in se neque in causa, utpote retractatæ proposito illo efficaci. At non excusabuntur a veniali; quia adesse semper in blasphemante censetur advertentia aliqua saltem confusa de malitia verborum, quæ profert: neque ira ita ordinarie intellectum obtenebrat, ut nulla omnino remaneat advertentia ad blasphemiae malitiam (AA).

342. In blasphemos animadvertisit: 1. jus Canonicum universum, quod quidem præcipit denuntiandos, ac contra ipsos procedendum esse². Qua in re hæc notamus quoad simplices blasphemos³, quod olim duas erant obligationes ex Concilio Lateranensi: una eos increpandi, et hæc abit in desuetudinem, ejusque in locum successit obligatio correctionis, si fructus speretur, uti docent Sanchez, Palau, etc. Altera eos denuntiandi, et hæc etiam per desuetudinem non videtur amplius obligare, ut dicit Viva. — Qui tamen blasphemiam hæreticam

¹ 2, 2, q. 13, a. 1. — V. Sarnelli, *Opera contro la bestemmia*.

² Ita Julius III, Const. *In multis*. — Lateranense Concilium. — Decretum S. R. Inquisit. Si blasphemia est hæreticalis, per se est tantum judicis ecclesiastici eam cognoscere, ut probant ex c. *Quamvis pactum u. de pactis in 6*. Si non est hæreticalis, eam cognoscere et punire est mixti fori, ut probant Barbosa, aliique.

³ Blasphemia hic dicitur *simplex* per oppositionem ad hæreticam et hæreticalem, si nempe directe fidei articulis non opponatur.

vol hereticalem proferunt, intra mensem ex Decreto S. R. Inquisitionis¹, sunt denuntiandi. Intellige tamen, si id agant serio et adverterter; quia non adest haec obligatio, si istae propositiones aut blasphemiae proferantur ex ignorantia; aut lapsu linguae; aut eo iracundiae impetu, ut proferentem ex rationis usu abripuerit; aut si proferantur sine pertinacia, quæ semper necessaria est ut denuntiandi gravem obligationem inducat, prout docent Salmantenses cum aliis.

2. Jus episcopale blasphemos reservationi subjiciendo: Synodus Novariensis reservat blasphemiam in Deum, vel Deiparam Virginem aut Sanctos, quæ a duobus vel a pluribus audita fuerit; et blasphemiam hereticalem, nemine etiam audiente, prolata. Ubi notandum est discrimen inter blasphemiam simplicem et hereticalem; hæc enim inducit reservationem Synodalem, etiamsi prolata sit nemine audiente (non loquimur de heretica ultiote Pontifici reservata): illa vero ad reservationem inducendam requirit, ut a duobus vel pluribus audiatur, cujuscumque sexus isti sint et conditionis; etiamsi pueri, si tamen humano modo adsint et doli capaces. — Item reservatur blasphemia illius, qui jurat per falsos deos; non tamen factum licet exercrandum, Dei nempe vel Sanctorum effigiem aut simulacrum concubantis, vel dilacerantis. Tandem præcipitur, eos esse denuntiandos, qui ex habitu, pacatoque animo in blasphemias erumpunt (pag. 24 et 316).

343. Q. 6. Quid est sacrilegium, et quale peccatum²?

R. Sacrilegium est violatio rei sacræ, sive est rei divino cultui dicatæ indigna tractatio. Sic dicitur quasi sacrilegium, seu læsio rei sacræ, nomine rei hic intelligitur etiam persona et locus, seu id omne, quod ad divinum cultum ordinatur. Est autem sacrilegium peccatum ex genere suo lethale, quia ex se gravem Dei injuriam semper involvit; et tanto graviorem, quo majorem sanctitatem obtinet res sacra³. Nil ergo mirum, si vel in hac vita Dominus gravem sacrilegis poenam inflixerit: sic Nadab et Abiu, qui ignem profanum

¹ Nonnullas tamen exceptiones V. *De Virt. Theolog.*, ubi de hæresi. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 125; et l. IV, n. 251. It. *Homo Apost.*, tract. XIII, n. 77.

² De sacrilego uti est peccatum luxuriae, vid. *De peccatis*.

³ Potest tamen aliquando esse leve non solum ex inadvertentia, seu semipleno deliberatione, sed etiam ex parvitate materiæ, ut si leviter percussatur Clericus, si res parva ab Ecclesia surripiatur. *Roncaglia*. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 32. — Ferraris, *Biblioth.*, v^o *Sacrilegium*.

desuper thuribulis imposuerunt, devoravit ignis egressus a Domino: sic Joas rex, qui thesauros templi temere surripiebat, a servis suis necatur: sic Balthasar, qui vasis sacris abutebatur, a Domino corripitur: sic tandem Lysimachus multis commissis in templo sacrilegiis, ante ærarium interficitur⁴.

Hic notandum: 1. ad sacrilegium non requiri, ut quis directe intendat res sacras inhonorare, quod hæreticorum est; sed sufficit quævis indigna earum usurpatio, si deliberate fiat, quacumque de causa; 2. ut aliqua actio sit sacrilegium, debet res violari in eo, quo sacra est: unde si quis male loquatur de aliquo, qui votum castitatis habeat, istius detracatio non induit naturam sacrilegii formalis: quia iste est sacer Deo quoad corporis munditiem, non quoad famæ integritatem.

344. Q. 7. Quotuplex est sacrilegium?

R. Cum tria sint objectorum genera, quæ Deo sacrari, seu deputari possunt ad Dei cultum, nempe *persona*, uti Clericus; *locus*, uti templum; *res alia*, uti vasa sacra, imagines, etc.: hinc triplex distinguitur sacrilegium *personale* si persona, *locale* si locus, *reale* si res violetur sacra Deo. Hæc autem triplex species distincte est in Confessione aperienda; cum alia sit sanctitas loci, alia rei, alia personæ.

1. *Personale* respicit violationem, sive indignam tractationem personæ sacræ, quatenus est directe contra ejus sanctitatem⁵; persona porro Deo sacratur vel per sacram Ordinationem, vel per statum religiosum, vel per aliquam ejusdem participationem, quale esset votum simplex castitatis. Quæ violatio præcipue committi potest: a. violentas inferendo manus in Clericum, vel Religiosum: b. ecclesiasticos subjiciendo foro laicali, nisi per Concordata cessaverit hoc privilegium exemptionis et immunitatis; c. luxuriose violando personam Deo per votum castitatis dicatam.

2. *Locale* respicit violationem loci Deo sacri, quæ multipliciter potest evenire; nempe a. violando Ecclesiæ, vel alte-

⁴ Lev. x: II Reg. xii; II Paral. xxvi; Dan. v; Mach. ii.

⁵ D. Thomas, 2, 2, q. 99, a. 3, ad. 3.

rius loci sacri immunitatem, v. g., fores effringendo, evertendo Altaria, bona eriendo, vel hominem violenter sine permissione ab Ecclesia etiam interdicta et polluta extrahendo; b. polluendo Ecclesiam modis in Rituali R. descriptis; c. exercendo in Templo actionem profanam, quæ vel natura sua, vel juris præscriptione aduersetur loci sanctitati, uti sunt mercatus, publica convivia, ludi histrionum. Aliqua autem moderata deambulatio in Ecclesia, aut privata comestio etiam sine necessitate non videtur grave peccatum, si absit scandalum, clamor et contemptus. Hic pro loco sacro intelligitur quilibet locus ad divina officia, aut ad mortuos tumulandos destinatus a tecto ad solum, etsi interdictus et pollutus.

3. *Reale* est indigna tractatio rei sacrae distinctæ a loco et persona. Res dicitur *sacra* vel quæ sanctitatem producit, ut *Sacramentum*; vel quæ *sacrum* significat, uti verba Scripturæ; vel quæ *sacra* repræsentat, uti imagines Sanctorum et ceremoniæ sacrae; vel quæ est Sanctorum particula, ut *Reliquiæ*; vel quæ ad cultum et Ecclesiæ ornamentum pertinet, uti sunt bona ab Ecclesia jam possessa; vel quæ ad ministrorum sustentationem deputata est, intellige cum S. Thoma, quæ talis est natura sua, uti ecclesiasticum *Beneficium*¹.

Hinc sacrilegium reale est: 1. uti verbis Scripturæ ad scurilia, fabulosa, vana, adulatoria, detractoria et similia: Tridentinum hanc usurpationem vocat *temeritatem et violationem verbi Dei*, et eam per Episcopos puniri jubet²; 2. auferre Reliquias, contradicente domino; 3. ad Sacrificium adhibere vasa sacra, corporalia enormiter immunda, vel permettere ut in pyxide corrumpantur particulæ, etc.

345. *An (quæres) omne furtum in Ecclesia sit sacrilegium?* Legitur in jure Canonico: *Similiter sacrilegium committitur auferendo sacram de sacro, vel non sacram de sa-*

¹ 2, 2, q. 99, a. 5. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 463.

² Sess. iv. « Quoad ejusmodi lusus et facetas circa sacra, præcipue nos Sacerdotes cautos esse oportet. Prae reliqui in hac materia valet, quod aliquis ex SS. Patribus ait: *Nugæ laicorum sunt in ore Sacerdotis blasphemiae.* » Stapf, § 227. Fragmenta autem librorum, in quibus verba sacra inscribuntur ad profanos usus adhibere sine contemptu, non est sacra Scripturæ profanatio, nec proinde sacrilegium. Item de Sanctorum imaginibus non benedictis dicendum est.

cro, sive *sacrum de non sacro*⁴. Dubium esse potest de furto rei, quæ per accidens in Ecclesia reperiatur, ut si quis alterius crumenam vel horologium subtiliter in Ecclesia surripiat. Alii negant hoc furtum sacrilegium esse, ut Lugo et Lessius; quia nihil Ecclesiæ interest de alterius crumena vel horologio. Alii probabilius affirmant cum Laymano, Elbel, Salmanticensibus et Filliucio cum semper verificetur, quod talis furetur non *sacrum de sacro*.

346. *An vasa sacra et vestes item sacræ, absque sacrilegio in usum profanum converti queant?* Si res sacra totaliter immulari possit, atque ad communem materiam reduci, v. g., si calicem argenteum igne vel ferro reducamus ad communem massam argenti, utique ad usus profanos converti potest; quia amissione formæ et benedictio amittitur, ac proinde illa res nihil externi retinet, quod indecens appareat. Secus si res non totaliter disformetur: hinc non licet ex veteri cassula vestes profanas resarcire; sed illa est comburenda: ita docet S. Thomas². Unde nefas esse dicunt hujusmodi vestes ad usus profanos vendere, v. g., ad cartam conficiendam (nisi omnino transfigurentur), aut oppignorare.

347. Q. 8. *Quænam sunt pœnæ in sacrilegos?*

R. Sacrilegi jure Canonico varie olim puniebantur: nunc excommunicantur; quæ pœna ipso facto (et Pontifici reservata) incurritur tantum a percussoribus Clericorum; a violentibus Ecclesiasticam immunitatem, nempe tributa imponendo, aut Ecclesiæ bona usurpando, alienando, vel alienationem consulendo. Item incurritur ob fractionem simul et spoliationem Ecclesiarum; quare sacrilegus usurpator non incurrit hanc pœnam, nisi violenter vel parietem fodiendo, vel tecum, fenestram, ostium frangendo, aut rumpendo templum ingrediatur et simul aliquid grave furetur⁵. — Contra Ec-

¹ Can. *Quisquis*, caus. xvii, p. IV, c. xxi. Certum est autem sacrilegium non esse furtum in claustris, vel in Orotorio domus private; esset vero furtum in Oratoriis xenodochiorum, etsi non benedictis ab Episcopo. Ita Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 39.

² P. 3, a. 3, ad. 3. — V. Benedictus XIV, *Notificatione* lii. — Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 41.

³ Cap. *Si quis suadente xv*; cap. *Conquesti* xxii de sent.; Gregorius XIV,

clesiarum aliorumque locorum sacrorum incendiarios excommunicatio probabilius non est reservata; nisi isti fuerint publice et nominatim denuntiati¹.

Extra hos casus nulla habetur censura ipso jure sacrilegis adnexa, praeter perpetuam inhabilitatem ad Missæ celebrationem contra abutentes Missæ sacrificio ad sortilegia, ex Benedicto XIV (BB).

Art. II. — De simonia.

§ I. — De simoniae natura et divisione.

348. Q. 1. Quid est simonia?

R. Nomen simoniae a Simone Mago acceptum est, de quo legitur Actorum 8°, quod obtulit Apostolis pecuniam ad spiritualem potestatem emendam, ut scilicet quibuscumque manus imponeret, reciperent Spiritum sanctum: ita S. Thomas². Definitur autem simonia a Theologis: *Voluntas emendi, aut vendendi pretio temporali aliquod spirituale vel spirituали adnexum*. Unde tria ad ejus naturam necessaria sunt: 1. ut materia sit spiritualis, vel spirituali adnexa; 2. ut pretium sit temporale; 3. ut intercedat emptio, vel venditio: quae quidem necesse non est, ut executioni mandetur, sed sufficit ut malitiose tantum intendatur; voluntas enim peccatum facit, ideo dicitur *studiosa voluntas*.

Simonia grave peccatum est; nam graviter prohibetur a jure: tum naturali, quod vetat omnino vendere rem imprestiabilem; tum divino juxta illud: *Gratis accepistis, gratis date*³; tum ecclesiastico, ut constat ex toto titulo *de simonia*, in quo ea appellatur *execrabile flagitium, nequitia, pestis,*

Bulla *Cum alias*; Bulla *Cœnæ*; Pius V, Bulla *Admonet nos*; Tridentinum, sess. xxxi, cap. xi, de R.

¹ Cap. *Tua nos xix de sent. excomm.* — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 44.

² 2, 2, q. 100. — V. *Bible de Vence*, vol. VI, *Dissertation sur Simon le Magicien*.

³ Matth. x. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 49. — Ferraris, *Bibl.*, etc., v^o *Simonia*,

lethalis morbus, exitiale monstrum; tum civili communi⁴. Simonia opponitur Religioni; immo quædam species sacrilegii est, cum sit indigna rei sacræ tractatio: opponitur justitiæ, quia res spirituales æstimantur temporali pretio, cum sint supra omne pretium. Immo et hæresis vocari solet a Canonicō jure, non quidem proprie, sed late, vel quia qui illam exercet, primum hæresiacam novi Testamenti imitatur; vel quia qui eam frequenter commitit, hæresis suspicionem afferre solet, et pœnas aliquo modo similes meretur. Merito ergo ait Paschalis Papa: *Simoniacos comparandos esse Judæ proditori, qui Judæis Dei occisoribus Christum vendidit: et omnia crima ad comparationem simoniacæ hæresis quasi pro nihilo reputari*.

³ 49. Q. 2. Quid significat in simonia illud emendi vel vendendi?

R. Illud *emendi* vel *vendendi* in simonia significat quemcumque contractum onerosum, sive voluntatem alterum obligandi ad dandum: spirituale pro temporali, aut vicissim; tota enim simoniae malitia sita est in irreverentia, quæ committitur, dum res spirituales instar temporalium æstimantur et contractibus subjiciuntur. Hinc simonia non erit, aliquod temporale gratis alteri tradere pro Beneficio ecclesiastico jam accepto. Neque spirituale cum spirituali permutare, puta Missa cum Rosario; nam res ejusdem ordinis bene invicem æstimantur.

Hinc nihil dari, vel accipi potest pro actibus jurisdictionis spiritualis non solum pertinentibus ad forum conscientiæ, ut est absolutio a pec-

⁴ L. *Si quamquam 31 Cod. de Epist. et Elect.* Inauditum ac recens hujus gravissimi sceleris exemplum exhibit protestantes, ut refert diar. *La Civ. Catt.*, ser. II, v. II, p. 217: « La direction spirituelle du peuple de Spesbourg-Charton-Marschall a été vendue à l'enchère par les sieurs Smith père et fils. Le commissaire-priseur annonce que le titulaire octogénaire, pour raison de santé, voulait abandonner la charge d'âmes et la vendre au plus offrant. Les revenus du bénéfice étaient de six cent vingt-quatre livres sterling. La mise à l'enchère fut de cinq mille. Elle augmenta de suite à mesure du zèle divers des ministres prétendants jusqu'à ce que le plus zélé eût acheté la direction spirituelle au prix de cinq mille cinq cent cinquante livres sterling, savoir cent trente-huit mille sept cent cinquante francs. Qu'on dise ensuite que les protestants ne brûlent pas du feu sacré, avides qu'ils sont d'acheter à si haut prix le champ de leurs sueurs apostoliques! »

catis, et sacramentorum administratio; sed etiam ad forum externum, ut est dispensatio in votis, in juramentis, in irregularitate, a bannis, ab impedimentis matrimonii, a jejunio, a festis, a censuris, etc., cum hujusmodi actus sint spirituales tum ex parte causae efficientis quae est ecclesiastica potestas; tum ex parte finis et effectus, cum ordinentur ad salutem animarum. Potest tamen aliquid exigiri per modum mulctæ ad causam piam, ut communiter dicunt. Item accipiuntur solutiones in dispensationibus matrimonii, etc., etiam per modum sustentationis onerum pontificatus; item per modum spiritualis commutationis. Et conceditur etiam episcopis in talibus dispensationibus (si habeant quod ea elargiri possint), accipere aliquid in eleemosynas distribuendas (modo ipsis vel suis nihil perveniat) per modum poenæ vel commutationis. Non ergo per modum sustentationis; hoc enim vetitum est illis jure canonico⁴ et Tridentino².

Attamen ad contrahendum matrimonium aliquid dare puellæ parentibus ut consentiant, etc., non est simoniacum. Audiatur Angelicus: *Dicendum quod matrimonium non est solum Ecclesiaz sacramentum, sed etiam naturæ officium. Et ideo dare pecuniam pro matrimonio in quantum est naturæ officium, licitum est; in quantum vero est Ecclesiaz sacramentum, est illicitum: et ideo secundum jura (cap. Cum in Ecclesia de simonia) prohibetur, ne pro benedictione nuptiarum aliquid exigatur⁵* (tanquam pretium ejus).

350. *Quid (dices) si quid temporale tradatur pro omissione rei spiritualis?* Si omissio alicuius actus procedat a potestate ecclesiastica seu importet ejus exercitium et fiat ob pretium, erit simonia, ut si audita jam confessione, omittas ob pecuniam absolvere; item si cui pecunia promisisti aliquem non absolvere a censura, etc. Ratio, quia non solum absolvere, sed etiam ligatum detinere vel rejicere est exercitium spiritualis jurisdictionis ecclesiasticae, adeoque pretio invendibile; hinc enim resultat perseverantia censuræ, retentio peccatorum, etc. *Correctio... est spiritualis actus;... unde simoniā committit qui pecuniam accipit, ut peccatum quod tenetur revelare aut punire, non revelet nec puniat,* ait S. Thomas⁴. Idem dicendum, si ob tuam omissionem culpabile alter spirituale consequatur; tunc enim omissio illius

⁴ C. Jacobus de Simon.

² Sess. xxiv, c. vi; sess. xxv, c. xviii. — ⁵ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 96. — ³ In 4, dist. xxv, q. 3, a. 2.

⁴ In 4, dist. xxv, q. 3, a. 2, q. 11.

actus ultimo resloveretur in actum ipsum; esset si quis ideo consequatur Beneficium ecclesiasticum, quia tu pecunia motus cessas contra ipsum prosequi justam accusationem. — Si vero omissio non sit exercitium jurisdictionis spiritualis, neque intuitu rei spiritualis pretio aestimetur, quamvis sit hæc omissio actus spiritualis, ut esset omissio orandi, dandi elemosynam, celebrandi, aliquem ordinandi, item confessionem audiendi in simplici confessario, etc., non erit simonia pro illa dare vel accipere pretium; etsi possit esse turpe lucrum. Ratio quia talis omissio non est actus potestatis ordinis vel jurisdictionis spiritualis, sed solius arbitrii; cessando enim a tali opere, non exercetur ullus actus spiritualis. Excipe ex supra notatis, si talis omissio intuitu rei spiritualis pretio aestimaretur: ut si quis, v. g., omittat audire missam pro pretio, quia nempe estimat illud æquivalere bono spirituali quod haberet, audita missa: *Tunc enim, ait Suarez, omissio illa sic vendita mihi videtur simonia, quia dum cessatio lucri spiritualis, pretio æstimatur, ipsum etiam spirituale lucrum pretio æstimatur¹.*

Quid si omittens teneatur ex debito officii ad actum non omittendum? Croix et Suarez adhuc censem non adesse simoniā in eo, qui illum propter pecuniam omittit, uti, v. g., si parochus qui ex officio tenetur missam dicere, subditi confessionem audire, denuntiationes matrimonii agere, et ea propter pretium omittat; nam hæc omissio non est verus jurisdictionis actus, sed est non usus jurisdictionis, seu simplex actus malæ voluntatis. Verum nos contrarium tenemus cum Salmanticensibus et aliis: nam tunc fit quasi venditio juris quod tertius habet ad illum actum exigendum, et hoc jus spirituale est².

351. Q. 3. Quid sibi vult vox illa pretio temporali in simonia?

R. Vox illa pretio temporali in re simoniaca indicat munus quodecumque temporale, quod S. Thomas revocat ad munus a manu; ad munus a lingua; ad munus ab obsequio.

1. Munus a manu est pecunia, seu bonum quodecumque

¹ De Simonia, c. xxii, n. 18. — ² V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 97.

temporale pretio aestimabile, quod quasi manu tribuitur: sic, v. g., esset munus a manu in me, si darem aliquam rem spiritualem cum pacto, ut alter remittat mihi debitum; vel ut solvat pecuniam licet alias mihi debitam; vel etiam ut mutuam eam suppeditet in futurum; spiritualia enim gratis et sine ullo respectu ad temporalia danda sunt juxta illud Christi: *Gratis accepistis, gratis date; si secus, simoniacum est.*

Item simonia est, si detur alicui Beneficium ecclesiasticum cum pacto, ut subeat aliquod novum onus, licet spirituale, quod prius ipsi ecclesiastico Beneficio adnexum non erat: puta onus docendi, canendi, pluries celebrandi, aut diverso loco ab eo, de quo loquuntur Beneficii tabulæ. Ratio est, quia ex jure Canonico omne pactum in Beneficiis ecclesiasticis superadditum uti simoniacum habetur. Imo vel ipsa permutatio spiritualis, quæ in aliis rebus spiritualibus permititi potest (sic licita esset pactio: *Nunc applico pro te Missum, ut mane applices pro me, vel dicas tot rosaria; item si calicem pro calice, reliquias pro reliquiis dones,*) hæc inquam commutatio in re beneficiaria vetita est Canonico jure: unde sine licentia non liceret mihi permutare ecclesiasticum Beneficium quod ego possideo, cum Beneficio ecclesiastico quod alter possidet¹. Attamen si ab Episcopo una cum Capitulo Cathedralis Beneficio ecclesiastico vacanti imponatur novum aliquod onus honestum, v. g., infirmis assistendi, bene sustinetur in jure².

2. *Munus a lingua*: hoc nomine intelliguntur laudes, favores, intercessiones, etc.; quia hæc quoque solent in communi hominum sensu temporaliter aestimari. Sic esset munus a lingua in Episcopo, si ecclesiasticum Beneficium alicui conferret, ut ab eo laudibus exornetur ac favoribus afficiatur, vel ne illius odium incurrat; quia laudum comparatio ac viatio mali quod timetur, est temporale et pretio aestimabile. Vel etiam si dicat: *Non conferam tibi Beneficium, nisi talis me roget*: conferret enim motus favore humano, qui aestima-

¹ Ex c. *Quam pio*, u, caus. 1, q. 2.— Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 72.

² C. *Significatum de præb.* — V. L. Ferraris, *Biblioth.*, v^o *Pactum*, a. 2.

bilis est. Secus esset, si simpliciter conferret Beneficium ad preces alterius, sed nullo habito respectu ad favorem humanum acquirendum; tunc enim nulla interveniret venditio rei spiritualis pro temporali.

3. *Munus ab obsequio* est omne, quod pertinet ad servitudes, quæ exhibentur ad finem obtinendi quidpiam spirituale: sic munus esset ab obsequio, si Prælatus Beneficium ecclesiasticum famulo, vel famuli filio conferret; ut gratis sibi serviat; vel ut ejus famulandi munus sic compensetur. Pariter Clerici, qui temporaliter inserviunt Episcopo expectantes pro retributione aliquid spirituale, simoniaci sunt: secus si serviant in spiritualibus, v. g., in munere prædicatoris; nam ecclesiasticis utilitatibus desudantes ecclesiastica dignum est remuneratione gaudere¹. Et Apostolus: *Qui bene ministraverint, gradum bonum sibi acquirent*². Dicunt etiam communissime Salmantenses cùm Cajetano, Laymano, Suarez, Toledo, etc., contra paucos simoniam non esse, si quis inserviat Episcopo primario ad captandam ejus benevolentiam, secundario ad obtainendum Beneficium, ut nempe sic Episcopus factus benevolus gratis ecclesiasticum Beneficium conferat³. Verum hoc valde periculosum est, imo si alias titulus deest, recte supponitur in praxi intentio saltem virtualiter simoniaca.

352. Q. 4. *Quid intelligitur nomine rei spiritualis in simonia, et nomine spirituali adnexum?*

R. Nomine *rei spiritualis* in simonia intelligitur omne,

¹ C. *Eccles. LXVII*, c. 12, q. 2. — ² I Tim. iii.

³ Quo in casu nullum intervenit pactum neque implicitum, aut æquivalent; nullaque intenditur compensatio, neque ulla proprie dicta intentio directe obligandi donantem adest, quod quidem omne damnatum esset ab Innocentio XI sub propositione 45, uti notat et explicat Viva. Nec etiam damnandus de Simonia Episcopus, qui Beneficium confert Clerico in recognitionem gratitudinis ob præstatum obsequium; quia, ut ait Suarez, non dat tanquam determinate debitum. Et quodcumque beneficium licet maneat gratuitum, de se tamen semper natum est ad extinguendam obligationem gratitudinis antea contractam. Hinc in cap. *Tua nos* xxxiv Pontifex de eo qui bona sua offerens Ecclesie admitti petebat in Canonicum, respondit: *Si pure et sine pacto vel conditione qualibet offerat, rogans humiliiter, ut in Canonicum admittatur, hujusmodi receptione fieri potuit absque scrupulo simoniacz pravitatis.* V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 61.

quod vel ex se, vel ex institutione Dei aut Ecclesiae pertinet ad salutem animæ, atque ad ordinem bonorum spiritualium. Alia porro sunt spiritualia *in se ipsis et formaliter*, uti dicunt, v. g., dona Spiritus sancti et gratia sanctificans; alia *causaliter*, quatenus nempe sunt causa donorum spiritualium, v. g., Sacraenta et Sacramentalia, orationes publicæ et privatæ; alia *effective*, quæ a causa spirituali procedunt, ut dispensationes votorum aut censuræ, traditio doctrinæ christianæ, etc.

Per illud vero *spirituali adnexum* in simonia intelligitur quidquid cum re spirituali conjungitur. Temporale autem potest spirituali adjungi: 1. *antecedenter*: et est quod ordinatur ad spirituale, uti, v. g., sunt vasa sacra, quæ ordinantur ad Sacramentorum usum, oleum, corona deprecatoria, ædes sacra; 2. *concomitanter*: et est quod intrinsece conjungitur cum re spirituali, quod proinde ab ipsa separari non potest, v. g., labor corporalis, qui necessario insumitur in Missæ celebratione, aut alia re sacra peragenda; 3. *consequenter*: et est cum præsupponitur aliquid spirituale tanquam causa et radix: sic jus percipiendi redditus ecclesiasticos præsupponit officium ecclesiasticum uti sui causam atque radicem.

Porro *per se* licitum est vendere temporale, quod *antecedenter* adnexum est spirituali, ut argentum calici; nam illa res semper retinet suum valorem intrinsecum a re spirituali independentem. Hinc in jure Canonico legitur: *Si (Ecclesia) habeat superflua vasa... integra vel aliis locis venerabilibus oblata dentur, vel conflata cuilibet alii vendantur*¹: nulla tamen in pretio habita ratione consecrationis. Diximus *per se*; jure enim Ecclesiastico excipitur Beneficiorum ecclesiastorum commutatio, Chrisma, Oleum benedictum et Cœmetrium, etc.

Quæ vero sunt adnexa spirituali *concomitanter*, nequeunt vendi: secus res spiritualis venderetur; cum sint ab ea inseparabilia, sine quibus neque res ipsa subsistat. Hinc tempus, quod necessario insumitur ad confectionem Sacramenti, non est pretio æstimabile.

¹ *C. Hoc ius n. § 1, c. x, q. 2. — V. Liguori, Op. Mor., l. III, n. 49.*

Pariter nec ea, quæ *consequuntur* rem spiritualem, vendi possunt; quod enim est adnexum consequenter alicui rei, rem ipsam supponit, et se habet veluti illius accessorium: si ergo principale nequit vendi, neque quod ex illo necessario sequitur. Hinc simonia est vendere jus vivendi de bonis monasterii; cum id sit necessario adnexum consequenter professioni, quæ spiritualis est.

353. An (quæres) liceat sine simonia dare vestes sacras ad usum, sub aliquo pretio, ut fit cum ordinandis qui sumunt de Cathedrali planetas, dalmaticas, etc.? — Per se non licet, quia ille usus supponit sacer. In praxi tamen utique licet, quia non accipitur pro usu sacro, sed in quantum illa paramenta teruntur per usum. Liceret etiam recipere aliquod moderatum, non qua sacrorum pretia, sed qua pia largitiones, quibus ecclesiæ ministri ac inservientes sustentantur.

354. Q. 5. Quomodo dividitur simonia?

R. Simonia vel consideratur ratione modi, quo committitur: et alia est mentalis, alia conventionalis, alia realis, alia confidentialis. Vel ratione juris, quo prohibetur: et est juris divini et humani.

1. *Simonia mentalis* est, cum quis dat temporale animo alterum obligandi ad reddendum sibi spirituale, aut e contrario, quin tamen ullum exprimatur pactum exterius: ideoque includit quidem actionem vere extermam, sed exterius non appetit intentio, qua actio illa procedit. Sic simoniae mentalis reus esset qui Episcopo præstet famulatum ex intentione obtinendi Canonicatum. Non tamen simonia reum dixeris qui ad sacrum aliquod munus vel ecclesiasticum beneficium adsppirans, commodorum temporalium etiam rationem habet, ita tamen ut omne indignum mercimonium excludat. Certe vix ullus beneficium aliquod in se susciperet, ex quo sustentari haud posset.

2. *Conventionalis* est, cum extat conventio seu pactum explicitum, v. g., si quis de præstanto famulatu conveniret cum Beneficii ecclesiastici patrono addito pacto expresso, ut ad idem Beneficium suo tempore nominetur. Si pactum a neutra parte sit exscutum, dicitur *pure conventionalis*: si ab una tantum parte, *conventionalis mixta*, quia participat aliquid de reali.